

SIMON
ROZENDAAL

Energiewende: mislukking plus waarschuwing

Een decennium geleden was ik met een groep journalisten in Berlijn om over de *Energiewende* te leren. Een memorabel bezoek. Niet alleen vanwege Berlijn (wat een leuke stad toch) maar ook door de Duitse trots over hun unieke energietransitie. De Nederlandse journalisten waren vol lof. Op één na. 'Dit is onze collega van *Elsevier*', zei de correspondent van *NRC Handelsblad* tijdens een diner, 'hij is tegen windmolens'. Gegriffel alom.

Inmiddels wordt met de dag duidelijker dat de *Energiewende* niet alleen is mislukt, maar ronduit desastreuze gevolgen heeft. De Duitse journalist Alexander Wendt schreef er een boek over (*Der Grüne Blackout*) en bracht in Baarn tijdens een symposium in herinnering wat ook alweer de belangrijkste doelen waren bij aanvang: betaalbare elektriciteit en een lagere CO₂-uitstoot.

Wendt: 'We hebben nu na Polen de hoogste CO₂-uitstoot van de Europese Unie en de duurste stroom ter wereld.' De stroomprijs is ruim twee keer zo duur als voor de *Energiewende*. Wind en zon lijken voortdurend goedkoper te worden (soms is de stroom enkele uren gratis, soms is de prijs zelfs 'negatief') maar de 'systeemkosten' – voor de elektriciteitsnetten – rijzen de pan uit. 'Duitsland heeft zich volledig verkeken op zowel de enorme subsidies voor zon en wind als op de systeemkosten.'

Als gevolg van de peperdure energieprijzen de-industrialiseert Duitsland. Volgens Marcel Fratzscher, president van het Duitse instituut voor economisch onderzoek DIW, zullen de komende tijd meer bedrijven dan ooit Duitsland verlaten.

Het aantal octrooien daalt. Het aantal faillissementen steeg met 16 procent. Zelfs grote, sterke bedrijven als chemiebedrijf BASF klagen: hun winst daalde met driekwart. Een kwart van de ondernemers overweegt te stoppen, nog een kwart denkt aan emigreren. Een producent van zonnepanelen (Meyer Burger) uit Saksen-Anhalt bouwt een nieuwe fabriek in de Verenigde Staten, omdat energie daar aanzienlijk goedkoper is. Duitse stalen pijpen waren uitzonderlijk goed, maar op 1 oktober rolde de laatste van de lopende band bij de fabriek van Vallourec, een bedrijf dat al sinds 1890 bestond.

Ook het geld verlaat Duitsland. Duitse bedrijven investeren volgens Alexander Wendt momenteel 135 miljard buiten Duitsland, terwijl niet-Duitse bedrijven maar 10 miljard in Duitsland stoppen.

Duitsland is schathemeltjerk geworden, een *Wirtschaftswunder*, stralend voorbeeld voor de rest van de wereld, omdat de producten – auto's, machines – beter waren. Duitse degelijkheid. Het doet pijn om dat teloor te zien gaan.

Maar wat zich daar heeft voorgedaan, klopt ook hier op de deur. Op het symposium waar Wendt sprak, schatte energiespecialist ir. Theo Wolters dat de uitbreiding en verzwaring van het Nederlandse stroomnet nu al 20 tot 60 miljard kosten door de opmars van zon en wind. Mochten de plannen doorgaan om van fossiele brandstoffen af te stappen en die geheel te vervangen door zon en wind, dan zou er volgens Wolters (tevens voorzitter van Stichting Milieu, Wetenschap en Beleid) nog 100 tot 200 miljard bij kunnen komen. Op te brengen door de consument, middels een hogere stroomprijs. Voor alle duidelijkheid: wanneer zou worden gekozen voor kernenergie om fossiele brandstoffen te vervangen, zijn de systeemkosten wel behapbaar.

Nu al zijn ook de Nederlandse energieprijzen voor sommige bedrijven te hoog. Chemiebedrijf OCI ontslaat vijftig werknemers. OCI, dat biomethanol maakt, breidt uit in Amerika, maar niet meer in Delfzijl. Glasvezelbedrijf Electric Glass Fiber in Groningen is failliet. Driehonderd mensen belandden op straat, mede door de energieprijzen. Dit terwijl glasvezel de toekomst heeft. Ira Helsloot, hoogleraar besturen van veiligheid, schreef op LinkedIn: 'Glasvezel gaan we nu importeren vanuit een veel minder efficiënte fabriek elders in de wereld.'

Terug naar mijn bezoek aan Berlijn tien jaar geleden. Het is in dit geval niet bepaald leuk om gelijk te krijgen. En al helemaal niet om zo'n prachtig en fascinerend land te zien afglijden. Laten we voorkomen dat Nederland onder leiding van minister-president Frans Timmermans met zijn groene waanideeën straks dezelfde kant als Duitsland op gaat.

EW

'Duitsland heeft zich volledig verkeken op de subsidie en systeemkosten van zon en wind'